

## Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirjanpitolain 34 §:n muuttamisesta.

### ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan kirjanpitolautakunnan jäsenten kelpoisuusehtoja muutettavaksi siten, ettei lautakunnan lakimiesjäseniltä ja heidän va-

ramiehiltään vaadittaisi kokemusta tuomarin tehtävissä.

### PERUSTELUT.

Kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä on vuodesta 1974 alkaen toiminut kirjanpitolain 34 §:ssä tarkoitettu kirjanpitolautakunta, joka voi antaa viranomaisten, elinkeinonharjoittajien järjestön tai kirjanpitovelvollisen hakemuksesta ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta ja joka lisäksi suorittaa sille säädetty tai määrätty tehtävät.

Kirjanpitolautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kuusi muuta jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Jokaiselle jäsenelle, puheenjohtajaa lukuunottamatta, määrätään varamies samalla tavalla.

Kirjanpitolain 34 §:n 3 momentissa säädetään kirjanpitolautakunnan jäsenten kelpoisuusehdoista. Sen mukaan lautakunnan jäsenten tulee olla kirjanpitoon hyvin perehtyneitä. Kahdelta jäseneltä ja heidän varamiehiltään vaaditaan lisäksi tuomarin virkaan oikeuttava tutkinto ja kokemusta tuomarin tehtävissä.

Koska kirjanpitolautakunnan jäsenten kelpoisuudesta on lakiin otettu ainoastaan yleisluontoiset määräykset, nimittävän viranomaisen tehtäväksi jää huolehtia siitä, että lautakunnassa on riittävästi edustettuna alan asiantuntemusta.

Eduskunnan lakivaliokunta kiinnitti mieltänsä huomiota lautakunnan kokoonpa-

noon. Se piti tärkeänä, että lautakunnassa on lakimiesjäsenten lisäksi edustettuna sekä liiketaloustieteellinen tutkimus että käytännön kirjanpitokokemus. Ensiksi mainittu edellyttää valiokunnan mukaan kauppakorkeakoulujen tai taloudellisten tutkimuslaitosten edustajien ja jälkimmäinen KHT-tilintarkastajien määräämistä lautakunnan jäseniksi. Lisäksi olisi kokoonpanossa otettava huomioon tilastollinen kokemus ja perehtyneisyys automaattiseen tietojen käsittelyyn.

Eduskunta hyväksyi lakivaliokunnan lausuman lisäten kuitenkin kokoonpanoon kansantaloustieteellisen tutkimuksen ja muuttaen tilastollisen kokemuksen tilastolliseksi asiantuntemukseksi.

Kirjanpitolain 34 §:n 4 momentin mukaan kirjanpitolautakunta on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Läsnäolevista vähintään yhden tulee omata 3 momentin toisessa lauseessa säädetty pätevyys. Kirjanpitolautakunta on näin ollen päätösvaltainen kun puolet sen jäsenistä on läsnä ja kun puheenjohtaja tai hänen sijastaan puhetta johtava varapuheenjohtaja tai joku kolmesta muusta jäsenestä on suorittanut tuomarin virkaan vaadittavan tutkinnon ja omaa kokemusta tuomarin tehtävissä. Tuo-

marin virkaan oikeuttava tutkinto tarkoittaa oikeustieteen kandidaatin tutkintoa tai sitä aiempaa vastaavaa tutkintoa ja kokemus tuomarin tehtävissä edellyttää tuomioistuimessa tuomarina tai jäsenenä saatua kokemusta.

Kuten aikaisemmin on jo todettu, kirjanpitolautakunta on toiminut vuodesta 1974 lähtien. Toimikautiensa aikana se on antanut yli 400 päätöstä, lausuntoa tai ohjetta. Ainoaksi kirjanpitolautakunnan toimintaa jossain määrin haittaavaksi tekijäksi on muodostunut lain 34 §:n 3 momentin säännös, jossa kahdelta jäseneltä ja heidän varamiehiltään vaaditaan tuomarin virkaan oikeuttavan tutkinnon lisäksi kokemusta tuomarin tehtävissä.

Kirjanpitolautakunnan toiminnasta saadut kokemukset osoittavat, ettei lautakunnan käsiteltäväksi tulevista asioista esiinny tuomarin tehtävien kanssa samanlaisia piirteitä. Kirjanpitolautakunnan lausunnot ja ohjeet ovat pääasiassa operationaalisia ohjeita kirjanpitolain ja hyvän

kirjanpitolautakunnan osalta. Tiedusteluihin vastattaessa ei näin ollen ratkaista mitään oikeuskysymystä tuomarinratkaisuun verrattavalla tavalla. Kirjanpitolautakunnan myöntämät poikkeusluvat koskevat laissa määritettyjä asiakohtia. Ratkaisu perustuu useimmiten tarveharkintaan. Ennen ratkaisua pyydetään tavallisesti toisen viranomaisen, esim. verohallituksen tai pankkitarkastusviraston lausunto. Poikkeuslupapäätöseenkään ei liity tuomarinratkaisuun verrattavaa harkintaa.

Kuten aikaisemmin on jo todettu, lautakunta toimii kauppaja- ja teollisuusministeriön yhteydessä, josta on välittömästi saatavissa mahdollisesti tarvittava hallinnollinen kokemus, ja toisaalta lautakunta voi asioiden esittelijänä toimivien sihteereittensä avulla, kontrolloida prosessin kulun lainmukaisuuden.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## Laki

### kirjanpitolain 34 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä elokuuta 1973 annetun kirjanpitolain (655/73) 34 §:n 3 ja 4 momentti näin kuuluviksi:

#### 34 §.

Kirjanpitolautakunnan jäsenten tulee olla kirjanpitoon hyvin perehtyneitä. Kahdelta jäseneltä ja heidän varamiehiltään vaaditaan lisäksi tuomarinvirkaan oikeuttava tutkinto.

Kirjanpitolautakunta on päätösvaltainen, kun

länän on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 1980.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1980.

Tasavallan Presidentti  
URHO KEKKONEN

Kauppaja- ja teollisuusministeri Ulf Sundqvist